

Socialdepartementet
s.registrator@regeringskansliet.se

Dnr S2020/02922/RS

Remissyttrande för utkastet till lagrådsremiss Ett tillfälligt bemyndigande i smittskyddslagen med anledning av det virus som orsakar covid-19

Den korta remisstiden medger enbart följande kommentarer från förvaltningsrättens sida.

Förvaltningsrätten anser att det i det extraordinära läge som Sverige nu befinner sig i på grund av det virus som orsakar sjukdomen covid-19 är av största vikt att nödvändiga beslut kan fattas snabbt och effektivt. Förslaget till ett generellt bemyndigande i 9 kap. 6 a § första stycket 1 smittskyddslagen (2004:168) är dock brett och långtgående och väcker principiella betänkligheter av konstitutionellt slag. Med hänsyn till att bemyndigandet föreslås gälla under högst tre månader och att de föreskrifter som har meddelats ska underställas riksdagen (jfr 8 kap. 6 § regeringsformen) anser förvaltningsrätten dock att det föreslagna bemyndigandet kan godtas.

Förslaget ger dock upphov till vissa frågeställningar även när det gäller dess tillämpning. Exempelvis kan förordningsbestämmelser meddelade med stöd av det föreslagna bemyndigandet i smittskyddslagen knappast tillämpas i strid med bestämmelser i någon annan lag (jfr 8 kap. 18 § regeringsformen). Förvaltningsrätten ställer sig därför frågande till det som sägs på sidan 11 i det remitterade utkastet om föreskrifter om avsteg från offentlighetsreglering i sektorspecifik lagstiftning. För att de förordningar som meddelas med stöd av bemyndigandet ska få avsedd effekt är det således viktigt att i samband med beredningen – även om beredningstiden är kort – identifiera eventuella konflikter med annan reglering. Förvaltningsrätten vill också understryka vikten av att beredningskravet i 7 kap. 2 § regeringsformen iakttas även vid framtagandet av de förordningar som grundar sig på det föreslagna bemyndigandet.

Den föreslagna bestämmelsen om överklagande innebär att beslut enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av det nämnda bemyndigandet får överklagas till allmän förvaltningsdomstol, om det behövs för att tillgodose rätten till domstolsprövning av civila rättigheter eller skyldigheter enligt artikel 6.1 i Europakonventionen. Förvaltningsrätten konstaterar att bestämmelsen är något mer

begränsad i sin räckvidd jämfört med den allmänna bestämmelsen i 41 § förvaltningslagen (2017:900) i fråga om vilka beslut av förvaltningsmyndigheter som får överklagas.

Det kan enligt det remitterade utkastet inte uteslutas att beslut enligt föreskrifter meddelade med stöd av det nya bemyndigandet kommer att fattas även av privaträttsliga subjekt som inte omfattas av förvaltningslagens reglering. Enligt förvaltningsrättens mening är det positivt att frågan om forum för överklagande när det gäller sådana beslut regleras i smittskyddslagen. Även om det numera följer av praxis att även beslut av ett enskilt organ som utför förvaltningsuppgifter i förvaltningsmyndighets ställe i vissa fall får överklagas till allmän förvaltningsdomstol (HFD 2019 ref. 43), måste utgångspunkten ändå vara att bestämmelser om rättegången ska meddelas i lag (11 kap. 2 § regeringsformen).

I utkastet konstateras att det finns en inte obetydlig grad av osäkerhet kring de sammantagna konsekvenserna av de tänkbara åtgärder som det föreslagna bemyndigandet möjliggör och att det därför är av särskild vikt att regeringen dels gör en sedvanlig konsekvensanalys, dels löpande följer upp effekterna av de åtgärder som har vidtagits. Förvaltningsrätten vill i detta sammanhang särskilt lyfta fram behovet av en noggrann analys av konsekvenserna för förvaltningsdomstolarna av de föreskrifter som kan komma att meddelas med stöd av det föreslagna bemyndigandet. Det är inte otänkbart att vissa föreskrifter om skyldigheter eller ingrepp kan föranleda ett stort antal beslut som kommer att överklagas. Det är vidare sannolikt att många sådana överklaganden kommer att behöva hanteras mycket skyndsamt. Utifrån den minskning av personalstyrkan som de begränsningar i domstolens anslag under senare år har föranlett och den påverkan som det virus som orsakar sjukdomen covid-19 har på domstolarnas verksamhet kan det konstateras att det skulle bli en mycket svår uppgift att hantera en större mängd sådana mål i nuläget.

Detta yttrande har beslutats av lagmannen Stefan Holgersson. Föredragande har varit rådmannen Marcus Edelgård. I beredningen har även deltagit chefsrådmannen Johan Lundmark.

Stefan Holgersson

Marcus Edelgård